رايونىمىز قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەرگە (اسكەريلەردىڭ وتباسىنداعىلار) ارناپ جيىنى 471 مايدان ـ رەت ارناۋلى جۇمىسقا قابىلداۋ ٴماجىلىسىن وتكىزدى

جۇمىس ورنىنان 63 مىڭىن ازىرلەدى، قوسىنان شەگىنگەن 21 مىڭ اسكەريلەر جۇمىستانۋ نيەتىنە كەلىستى

قۇزىرلى جارىيالاۋ

انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى **رىن حۋا** 7 ـ ايدىڭ 18 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتى اقپارات كەڭسەسىنىڭ 7 ـ ايدىڭ 18 ـ كۇنى اشقان اۆتونوميالى رايوننىڭ "نازاردى قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەر قىزمەتىنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىنا شوعىرلاندىرىپ، جاڭا داۋىردەگى قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردىڭ جۇمىستانۋ، شارۋاشىلىق قۇرۋ قىزمەتىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتۋ" جونىندەگى اقپار جارىيالاۋ ماجىلىسىنەن ۇعىسۋعا قاراعاندا، سوڭعى جىلدارى رايونىمىز ٴار جاقتاعى كۇشتەردى بەلسەنە جۇمىلدىرىپ، قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردىڭ جۇمىستانۋىنا، شارۋاشىلىق قۇرۋىنا قولداۋ كورسەتىپ، ينتەرنەت جەلىسىندە، ينتەرنەت جەلىسىنەن تىسقارى قاتار كۇش سالۋعا تاباندى بولىپ، ادام ىستەتۋشى ورىندار مەن قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەرگە جۇمىسقا قابىلداۋ، جۇمىستانۋ بويىنشا دالمە ـ ٴدال، ارنايىلانعان قىزمەت وتەۋىن ازىرلەگەن، قازىرگە دەيىن قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەرگە (اسكەريلەردىڭ وتباسىنداعىلار) ارناپ جيىنى 471 مايدان ـ رەت ارناۋلى جۇمىسقا قابىلداۋ ٴماجىلىسى وتكىزىلگەن، جۇمىس ورنىنان 63 مىڭنان استامى ازىرلەنگەن، 21 مىڭنان استام ادام جۇمىستانۋ نيەتىنە كەلىسكەن.

اۆتونوميالى رايوندىق قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەر ىستەرى مەڭگەرمەسى 2018 ـ جىلى 11 ـ ايدا ۆيۆەسكا اسىپ قۇرىلعاننان بەرى قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردىڭ جۇمىستانۋ، شارۋاشىلىق قۇرۋ قىزمەتىن ويداعىداي ىستەۋدى كورنەكتى ورىنعا قويۋعا باستان ـ اياق تاباندى بولىپ، ۇكىمەتتىڭ ىلگەرىلەتۋى، بازاردىڭ جەتەكشىلىك ەتۋى، قوعامنىڭ قولداۋى ٴوزارا ۇشتاسقان ٴتاسىلدى قولدانىپ، قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردى جۇمىستانۋعا، شارۋاشىلىق قۇرۋعا شابىتتاندىرىپ جانە قولداۋ كورسەتتى.

ٴتۇرلى جۇمىسقا قابىلداۋ ماجىلىستەرىن وتكىزۋدەن سىرت، اۆتونوميالى رايوندىق قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەر ىستەرى مەڭگەرمەسى "قۇزىرلى تانىستىرۋ + دەربەس تاڭداۋ" كاسىپورىندارمەن سەلبەسىپ جۇمىستاندىرۋ ۇلگىسىن دە تەرەڭدەتىپ، اۆتونوميالى رايوندىق مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكتى باقىلاۋ ـ باسقارۋ كوميتەتىمەن، ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەر بىرلەستىگىمەن بىرگە كاسىپورىندارمەن جۇمىستاندىرۋ سەلبەستىك كەلىسىمىن جاساستى، بۇكىل رايونداعى ٴار دارەجەلى ورىندار قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەرمەن سەلبەستىك جاسايتىن 229 كاسىپورىنمەن كەلىسىم جاساسىپ، قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەرگە اناعۇرلىم كوپ ورنىقتى جۇمىستانۋ ورايىن ۇزدىكسىز ازىرلەدى.

جۇمىستانۋ ساپاسىن جوعارىلاتۋدى باعدار ەتىپ، قوعامنىڭ قاجەتىن تەعىز ارقاۋ ەتىپ، اۆتونوميالى رايوننىڭ قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەر ىستەرى تاراۋى قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەرگە ەرەكشەلىككە يە، ەگجەي ـ تەگجەيلى، باعىتتامالىلىعى كۇشتى وقۋ ماعلۇماتى تاربيەسى، شەبەرلىككە باۋلۋ قىزمەت وتەۋمەن قامداۋعا تاباندى بولدى. بۇكىل رايون قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەر وقۋ ماعلۇماتى تاربيەسىنەن، شەبەرلىككە باۋلۋدان ۇلگى كورسەتەتىن 6 مەكتەپتى، قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردى شەبەرلىككە باۋلىتىن 143 قۇرىلىمدى بەلگىلەدى. قازىرگە دەيىن ٴوز كۇشىنە سۇيەنىپ جۇمىستاناتىن قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردەن جيىنى 10 مىڭنان استام ادامدى باۋلىپ، 4000نان استام ادامنىڭ وقۋ ماعلۇماتى جوعارىلادى.

مۇنان سىرت، تاعى شارۋاشىلىق قۇرۋعا قولداۋ كورسەتۋدى قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردى جۇمىستانۋعا باستاۋدىڭ ٴونىمدى جولى رەتىندە مىقتى ىگەردى. بۇكىل رايوندا قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردىڭ شارۋاشىلىق قۇرۋ، جەتىلدىرۋ باقشاسىن، جۇمىستانۋ، شارۋاشىلىق قۇرۋ باقشاسىن بەلگىلەپ، قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردىڭ العاش قۇرعان كاسىپورىندارىنا ورىن جالعا الۋ، سۋ، توك اقىسىن ازايتۋ، كەشىرىم ەتۋ سياقتى جاقتاردا جەڭىلدىك جاسادى ٴارى قاتىستى فينانس قۇرىلىمدارىن سايكەستىرىپ، «شينجياڭداعى قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردىڭ جۇمىستانۋىنا، شارۋاشىلىق قۇرۋىنا قولداۋ كورسەتەتىن 10 ٴتۇرلى فينانستىق قىزمەت وتەۋ شاراسىن» شىعارىپ، قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەر قۇرعان كاسىپورىندارعا جيىنى 70 ميلليون يۋاننان استام شارۋاشىلىق قۇرۋ قارىز اقشاسىن تاراتىپ، قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەر قۇرعان كاسىپورىنداردىڭ شارۋاشىلىق قۇرۋدى باستاۋ قارجىسى تاپشى بولۋ سياقتى ماسەلەلەرىن ٴونىمدى شەشتى.

قازىرگە دەيىن بۇكىل رايوندا قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەر قۇرعان كاسىپورىننان جيىنى 3000نان استامى، قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردىڭ شارۋاشىلىق قۇرۋ، جەتىلدىرۋ باقشاسىنان 20سى بار، بۇلار ٴتيىپتى دە كوپ قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردى جۇمىسقا قابىلداپ، جۇمىستانۋعا جەتەكتەپ وتىر.

اۆتونوميالى رايوندىق قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەر ىستەرى مەڭگەرمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ مۇشەسى، ورىنباسار مەڭگەرمە باستىعى چيان جىڭفىڭ مىنالاردى ٴبىلدىردى: الداعى جەردە اۆتونوميالى رايون قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردىڭ جۇمىستانۋ، شارۋاشىلىق قۇرۋ قاجەتىن ارقاۋ ەتىپ، وقۋ ماعلۇماتى تاربيەسى، شەبەرلىككە باۋلۋ، شارۋاشىلىق قۇرۋ قارىز اقشاسى، سالىقتى ازايتۋ ـ كەشىرىم ەتۋ سياقتى تيىمدىلىك ساياساتتارىن ويداعىداي تياناقتاندىرادى. سونىمەن بىرگە "مەملەكەتتىك قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردىڭ جۇمىستانۋ، شارۋاشىلىق قۇرۋ ينفورماتسيا جۇيەسىنىڭ" رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەر مەن ادام ىستەتۋشى ورىندارعا قامداۋ ـ قاجەتسىنۋ تۇعىرىن ورناتادى. مۇنان سىرت، "قۇزىرلى تانىستىرۋ + دەربەس تاڭداۋ" كاسىپورىنمەن سەلبەسىپ جۇمىستاندىرۋ ۇلگىسىن ۇزدىكسىز تەرەڭدەتىپ، قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەرگە ارنالعان جۇمىسقا قابىلداۋ قيمىلىن ۇدايى ويداعىداي ورىستەتىپ، قوسىنان شەگىنگەن اسكەريلەردىڭ جۇمىستانۋىنا ٴتيىپتى دە كوپ شارت ـ جاعداي جاراتىپ، ٴتيىپتى دە كوپ وراي ازىرلەيدى.

جۇڭگو ــ ازيا ـ ەۋروپا كورمەسىندە ساۋداگەر شاقىرۋ، كورمەگە شاقىرۋ قىزمەتىنىڭ %90كە جۋىعى ورىندالىپ بولدى

انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى **حي حۇڭۋي** 7 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. جۇڭگو ــ ازيا ـ ەۋروپا كورمەسىنىڭ حاتشىلار باسقارماسىنان ۇعىسۋىمىزشا، قازىرگە دەيىن 7 ـ كەزەكتى جۇڭگو ــ ازيا ـ ەۋروپا كورمەسىنە قاتىناسۋعا تىزىمدەلگەن كاسىپورىن 775كە جەتىپ، ساۋداگەر شاقىرۋ، كورمەگە شاقىرۋ قىزمەتتەرى %90كە جۋىق ورىندالعان.

7 ـ كەزەكتى جۇڭگو ــ ازيا ـ ەۋروپا كورمەسى "بىرگە اقىلداسۋ، بىرگە قۇرۋ، بىرگە يگىلىكتەنۋ، سەلبەسىپ بولاشاققا اتتانۋدى" نەگىزگى تاقىرىپ ەتتى. كورمەنىڭ جالپى اۋماعى 90 مىڭ شارشى مەترگە جەتىپ، قارجى قوسۋ، سەلبەستىك جاساسۋ كورمە رايونى، حالىقارالىق جانە شياڭگاڭ، اۋمىن، تايۋان كورمە رايونى، تاۋار ـ ساۋدا كورمە رايونى سىندى 3 ۇلكەن كورمە رايونىن بەلگىلەدى. كورمەنىڭ جالپى اۋماعى، كورمەگە قاتىناساتىن كاسىپورىندار الدىڭعى كەزەكتى ازيا ـ ەۋروپا كورمەسىنە قاراعاندا ٴبىرشاما كوبەيگەن.

قازىر كورمەگە قاتىناسۋى بەلگىلى بولعان كاسىپورىنداردان جۇڭگو مۇناي، تابيعي گاز توبى شەكتى سەرىكتەستىگى، جۇڭگو استىق توبى شەكتى سەرىكتەستىگى، گۋاڭحۇي ەنەرگيا شەكتى جارنا سەرىكتەستىگى، ەرەكشە ترانسفورماتور شەكتى جارنا سەرىكتەستىگى سياقتى ٴتۇيىندى كاسىپورىندار مەن ورىندار بار. كورمەگە قاتىناساتىن كاسىپورىندار نەگىزىنەن سيفرلاندىرۋ، ەنەرگيا، جاسىل ساۋلەتشىلىك قۇرىلىس ماتەريالدارى، دەنساۋلىق ساقتاۋ، ىندەتتىڭ الدىن الۋ سياقتى 8 سالاعا سايادى.

كەزەكتە ازيا ـ ەۋروپا كورمەسىنىڭ ەرەكشە بەزەندىرىلگەن كورمە ورنىنىڭ جوبا سۇرەتىن قاراۋ قىزمەتى باستالدى. جاسىل كورمە ورنالاستىرۋدى دارىپتەۋ ٴۇشىن، ۇيىمداستىرۋ كوميسسياسى قايتالاي پايدالانۋعا بولاتىن ٴپىشىندى ماتەريالداردىڭ ەرەكشە بەزەندىرىلگەن كورمە ورنىنا قاراتا ٴبىر قىدىرۋ ٴتيىمدى ساياساتتاردى ورتاعا قويدى.

"ٴبىز ٴپىشىندى ماتەريالدى نەگىز ەتكەن، قايتالاي پايدالانۋعا بولاتىن، اعاش قۇرىلىمدى نەگىز ەتىپ ەرەكشە بەزەپ قۇرۋدى جاسىل، ٴپىشىندى ماتەريالدى ەرەكشە بەزەۋ دەپ سانايمىز". شينجياڭ حالىقارالىق كورمە ىستەرى مەكەمەسىنىڭ ساۋداگەر شاقىرۋ، كورمەگە شاقىرۋ ٴبولىمىنىڭ باستىعى جۇ ديچياڭ بىلاي دەدى: "ۇسىندايلاۋ شاراسى ارقىلى كاسىپورىنداردى جاسىل، ٴپىشىندى ماتەريالدان پايدالانىپ ەرەكشە بەزەندىرىلگەن كورمە ورنىن قۇرۋعا دارىپتەپ، قورشاعان ورتانىڭ لاستانۋىن ازايتىپ، جاسىل كورمە وتكىزۋ ماقساتىن جۇزەگە اسىرۋدى ٴۇمىت ەتەمىز".

كەلەسى قادامدا ۇيىمداستىرۋ كوميسسياسى قارجى قوسۋدى، ساۋدانى جەبەۋ قيمىلىنا باعىتتاي وتىرىپ، ٴارقايسى ولكەلەرمەن (رايون، قالا) بەلسەنە ۇشتاسىپ، نىسانعا قاتىستى قىزمەت وتەۋ، قامتاماسىزداندىرۋ قىزمەتىن ويداعىداي ىستەيدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

نەگىزدى بەكەمدەۋ امالى، جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەرىك ورناتۋدا تىلەك ۇيىستىراتىن، رۋح سومدايتىن ماڭىزدى رولعا يە، كوپشىلىك باس شۇجيدىڭ قامقورلىعى مەن تاپسىرماسىن ٴىس جۇزىندىك ارەكەتكە اينالدىرىپ، شينجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋدىڭ ٴتۇرلى قىزمەتتەرىن تىڭعىلىقتى تياناقتاندىرۋى كەرەك.

مادەنيەتتى شىنايى مويىنداۋ ــ ەڭ تەرەڭ قاباتتاعى شىنايى مويىنداۋ

"تاياۋ جىلداردان بەرى شينجياڭداعى ٴار ۇلت ادەبيەت قالامگەرلەرى تۇگەلدەي شىت جاڭا رۋحاني بەينەمەن شىعارما جازىپ، ومىرگە تەرەڭ بويلاپ، بۇقاراعا تامىر تارتىپ، ٴنار الىپ، تابىسقا قول جەتكىزدى". قۇلجا قالاسىندا 2022 ـ جىلعى مەملەكەتتىك كوپ ۇلت جازۋشىلارى كۇرسىنا قاتىناسىپ جاتقان شينجياڭ جازۋشىلار قوعامىنىڭ ٴتوراعاسى عايرات اسىم بىلاي دەدى: "ٴبىز ٴار ۇلت جازۋشىلارىن جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتىنىڭ باي مازمۇنىن شىعارمادا كورسەتۋگە بەلسەنە ۇيىمداستىرىپ، جەتەكتەپ، جۇڭحۋا مادەنيەتىن شىنايى مويىنداۋدى ايگىلەپ، ادەبيەت شىعارماشىلىعىنىڭ تاريحتىڭ سىنىنان وتۋىنە مۇمكىندىك جاسايمىز".

"باس شۇجيدىڭ «ماناسقا» نازار اۋدارۋى جانە ونى جالعاستىرۋشىلارعا دەگەن قامقورلىعى مەنى تەرەڭ اسەرلەندىردى، سونىمەن بىرگە زور شابىت الدىم"، ـ دەدى اۆتونوميالى رايون دارەجەلى بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىن جالعاستىرۋشى جانۇر تۇرعانباي، ـ "«ماناستىڭ» داڭقى جۇڭحۋا مادەنيەتىنىڭ قۇنارلى توپىراعىنا تامىر جايعان، ٴار ۇلتتىڭ ارالاسۋى، ىشتەسۋى، تۇعىسۋى بارىسىندا ٴوزىندىك مادەنيەتىنىڭ ٴمانىن بايىتقان، بۇدان كەيىن مەن جاس بۋىن ماناسشىلاردى كوبىرەك باۋلىپ جانە تاربيەلەۋگە بار كۇشىمدى سالىپ، وسى ونەردىڭ مەملەكەتتىك ساحنادا، ٴتىپتى، الەمدىك ساحنادا جول تارتۋىنا مۇمكىندىك جاسايمىن".

جازعى دەمالىس ٴپايىزاۋات اۋدانى قىزىلسۋ اۋىلى تاعارىق قىستاعى جاڭا ٴداۋىر ۇركەنيەتىن امالياتتا ايگىلەۋ ورتالىعىنىڭ قۇلاققا ەڭ "جاعىمدى" كەزى سانالادى، اتالعان ورتالىقتاعى كىتاپ وقۋ ارناۋلى اۋماعىنىڭ جاۋاپتىسى ارزىگۇل وشۇر ٴار كۇنى بالالاردى باستاپ «كۇڭزى تاعىلىمدارىن» وقيدى. ول بىلاي دەدى: "مەن ٴبىر جاقسى كىتاپتان باستاپ ىستەپ، بالالارعا وزدەرىنىڭ جۇڭحۋا ۇلتى ۇلى شاڭىراعىنىڭ بولىنبەس ٴبىر مۇشەسى ەكەندىگىن ۇعىندىرۋدى ٴۇمىت ەتەمىن".

جۇڭحۋا مادەنيەتىنىڭ ەرەكشەلىگى مەن جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ كورىنىس وبرازىن كورنەكتىلەندىرەمىز

جاڭ چيان باتىس ۇڭىردەگى ٴبىر حانزاداني ينەمەن ەمدەيدى، حانزادانىڭ اۋرۋدان قۇلان ـ تازا ساۋىعۋىنا ىلەسە، حان پاتشالىعى ەلشىسىنىڭ اتى باتىس ۇڭىردە جىر بولىپ تاراپ، باتىس ۇڭىردەگى ٴارقايسى قالا بەكىنىستەر جۇڭحۋا مادەنيەتىن تەرەڭنەن شىنايى مويىندايدى... بۇل كولەمدى ٴبي تەاترى «جاڭ چياندىڭ» ٴبىر كورىنىسى. جۋىقتا بۇل تەاترىدىڭ اۋەلگى رەجيسسەر ۇجىمى جازعان جانە شىعارعان «جەلەگىن اش ــ شينجياڭ ــ جاقسى جەر» ادەبيەت ـ كوركەمونەر كونسەرتىنىڭ اشىق قويىلىمعا شىعۋى ۋاقىتتى شەگەرىپ ساناۋ باسقىشىنا ٴوتتى.

"باس شۇجي تاريح، مادەنيەت تانىمىن دۇرىستاپ، جۇڭحۋا مادەنيەتى ەرەكشەلىگىن جانە جۇڭحۋا ۇلتى كورىنىس وبرازىن كورنەكتىلەندىرۋ كەرەك دەپ اتاپ كورسەتتى. بۇل قالىڭ ادەبيەت ـ كوركەمونەر قىزمەتكەرلەرىنە ايقىن شىعارماشىلىق باعدار كورسەتتى". شينجياڭ كوركەمونەر تەاترى ٴان ـ ٴبي ۇيىرمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى ٴجاسۇر تۇرسۇن بىلاي دەدى: تاياۋ جىلداردان بەرى «باتىس ۇڭىرگە ورالۋ»، «كۇنلۇن ۋادەسى»، «تيانشاندى مەيىرگە بولەۋ»، «جاڭ چيان» قاتارلى شوقتىقتى تۋىندىلاردىڭ ومىرگە كەلۋىنە مەڭزەسەك، ٴان ـ ٴبي تەاترى شينجياڭنىڭ تاريحي مادەنيەتىنە قايىرىلا نازار سالۋدىڭ، جۇڭگو شينجياڭنىڭ حيكاياسىن ويداعىداي بايانداۋدىڭ يدەيال كوركەمدىك بەينەلەۋ تاسىلىنە اينالدى، "«جاڭ چيان» تاريحي حيكايا مەن جاڭ چيانداي تۇلعانىڭ رەال ٴمانىن اشۋ ارقىلى وزگەشە كوركەمدىك تاسىلمەن جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ رۋحاني ٴمان ـ ماعىناسىن ٴتۇسىندىردى".

"ادەبيەت شىعارماشىلىعى جۇڭحۋا مادەنيەتىنىڭ ەرەكشەلىگىن كورنەكتىلەندىرەتىن اڭگىمەلەر مەن تۇلعالاردى سومداپ، سوتسياليستىك وزەكتى قۇن كوزقاراسىن اسقاقتاتاتىن شىعارماشىلىق دەتالداردى تاۋىپ، يدەيالىق سيپاتى، كوركەمدىك سيپاتى جوعارى دەڭگەيدە بىرلىككە كەلگەن تۋىندىلار جاراتىپ، وڭ ەنەرگياعا تولى قوعامنىڭ رۋحاني كەلبەتىن تاراتۋى كەرەك". شينجياڭ جازۋشىلار قوعامىنىڭ ورىنباسار ٴتوراعاسى بايىنبات بىلاي دەدى: ادەبيەت قالامگەرلەرى شينجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋدەگى "نارلەندىرۋدىڭ" ٴمانىن تەرەڭ ٴتۇسىنىپ، جۇرتتىڭ جان دۇنيەسىنە ٴتالىم قويىپ، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تاماشا تۇرمىسقا دەگەن تالپىنىسىن تاسقىنداتىپ، سول ارقىلى شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن باياندى تىنىشتىعى ٴۇشىن ۇلەس قوسۋى كەرەك.

ايىندى، اسەم پامير ٴۇستىرتى، جان سارايىن اشاتىن ماساتىداي جازىق جايلاۋ، مىڭ جىل بويى ەڭسەسى تۇسپەگەن بايىرعى قالا جۇرتى... بۇلار "شينجياڭعا ماحاببات ــ چۋان شانشى، ياڭ ميڭشان ماي بوياۋلى سۋرەت تاڭداۋلى تۋىندىلار كورمەسىنە" قويىلعان تۋىندىلاردىڭ باس كەيىپكەرلەرى. 7 ـ ايدىڭ 18 ـ كۇنى شينجياڭ اسەمونەر سارايى جوعارى ساپالى كورمە ارقىلى اتىن ەستىپ ات وكستىپ كەلگەن كورەرمەندەرگە قۇشاق اشتى.

"كەسكىندەمە مەن مۇسىندەردە بەينەلەنگەن 'پىشىندەر' ۆيزۋالدىق تۇراقتى سيپاتقا يە، جۇڭحۋا مادەنيەتىنىڭ ەرەكشەلىگى مەن جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ كورىنىس وبرازىن اناعۇرلىم ويداعىداي كورنەكتىلەندىرە الادى". شينجياڭ اسەمونەر سارايىنىڭ باستىعى ۋاڭ شۋشىڭ بىلاي دەدى: تاياۋ جىلداردان بەرى كوركەمونەر قىزمەتكەرلەرى نەگىزگى ساتىنى ارالاپ، تۇرمىسقا جاناسىپ، جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتىن كورسەتەتىن، شينجياڭ ەرەكشەلىگىنە باي، الەۋمەتتىڭ تەرەڭ مويىنداۋىنا بولەنگەن كوپتەگەن تۋىندىلار جاراتىپ، مادەنيەت ساۋلەسىن "كوزبەن كورىپ، قولمەن ۇستاۋعا بولاتىن" ەتتى.

"بىيىل سوڭعى جارتى جىلدا شينجياڭ اسەمونەر سارايى تاعى 7 كولەمدى كورمە ەڭگىزىپ، جوعارى ساپالى مادەنيەت سالتاناتىمەن ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ رۋحاني مادەنيەت قاجەتىن قاناعاتتاندىرادى، ناقتى، جاندى، ٴونىمدى بولۋ بارىسىندا جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن ونان ارى بەرىك ورناتۋىمىز كەرەك"، ـ دەيدى ۋاڭ شۋشىڭ.

ناقتى كورىنىسپەن، ناقتى زاتپەن، ناقتى ىسپەن جۇڭحۋا وركەنيەتىنىڭ شۇعىلالى ساۋلەسىن ايگىلەيمىز

جۋىقتا وتكەن كىشكەنتاي تۇسىندىرۋشىلەردى باۋلۋ كۇرسىندا التاي ايماقتىق مادەني ەسكەرتكىش جانە مۇراجاي مەكەمەسىنىڭ (مۇراجاي) ٴتۇسىندىرۋشىسى زويا باقىت باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ شينجياڭدى كوزدەن كەشىرگەندەگى بەينەجازبا حاباردى قويىپ بەردى. "بۇل ايرىقشا جاندى ساباق ماتەريالى بولدى، بالالار ەرەكشە تەبىرەنىپ جانە ماقتانىشقا بولەندى ٴارى تۇسىندىرۋ قىزمەتىنىڭ ماڭىزدى ٴمانىن تانىپ جەتتى". زويا باقىت بىلاي دەدى: باس شۇجيدىڭ شينجياڭنىڭ مادەني ەسكەرتكىشتەر جانە مۇراجاي ىستەرىنە نازار اۋدارۋى مادەني ەسكەرتكىشتەر جانە مۇراجاي قىزمەتكەرلەرىن ايرىقشا جىگەرلەندىردى.

"الدا ٴبىز باس شۇجيدىڭ مادەني ەسكەرتكىشتەر جانە مۇراجاي قىزمەتى جونىندەگى ماڭىزدى نۇسقاۋىنىڭ رۋحىن زەردەلەپ وقىپ، ٴوزىمىزدىڭ ٴبىلىم قورىمىزدى ۇزدىكسىز تولىقتىرىپ، تۇرلىشە كورەرمەندەرگە باعىتتاي وتىرىپ فورماسى ٴار الۋان، مازمۇنى باي تۇسىندىرمەلەر جاساۋىمىز، سونىمەن قاتار سيفرلاندىرۋدان، جوعارى عىلىم ـ تەحنيكادان پايدالانىپ مادەني ەسكەرتكىشتەر جانە مۇراجاي ىستەرىنە قۋات ۇستەپ، ناقتى كورىنىس، ناقتى زات، ناقتى ٴىس ارقىلى جۇڭحۋا وركەنيەتىنىڭ شۇعىلالى ساۋلەسىن ايگىلەۋىمىز كەرەك"، ـ دەيدى زويا باقىت.

شينجياڭ مۇراجايىنىڭ 2 ـ مەرزىمدىك جاڭا سارايىنداعى «شينجياڭ تاريحي مادەني ەسكەرتكىشتەر كورمەسىندە» تاريحپەن قاۋىشقان كورەرمەندەر قاتارى بارعان سايىن مولايىپ كەلەدى.

"باس شۇجي بىزگە شينجياڭنىڭ تاريحىن جاقسىلاپ زەرتتەپ، شينجياڭ تاريحىنىڭ جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ارالاسۋ تاريحىندا قالىپتاسقان تاريح ەكەندىگىن شىن مانىندە تانىپ جەتىپ، سول ارقىلى جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ كوپ نەگىزدى ٴبىر تۇلعاسىن اناعۇرلىم پارمەندى تۇردە دالەلدەۋدى تاپسىردى"، ـ دەدى شينجياڭ مۇراجايى زەرتتەۋ كەڭسەسى مادەني ەسكەرتكىشتەر جانە مۇراجاي قىزمەتكەرى باينىشەك، ـ "كورمە جوسپارلاۋ مەنىڭ باستى قىزمەتىم، مەن مۇراجايدا كورسەتىلەتىن مازمۇنداردى ۇزدىكسىز بايىتۋ، تاريحي تەاترلار ٴتىزىمىن ٴتۇزۋ سياقتى جاقتاردا ۇزدىكسىز قۇلشىنىپ، مادەني ەسكەرتكىشتەردى جاندى پايدالانۋدى ىلگەرىلەتىپ، جۇڭحۋا وركەنيەتىنىڭ تاڭداۋلى جەتىستىكتەرىن ويداعىداي قورعاپ، ويداعىداي جالعاستىرىپ، ويداعىداي كورسەتەمىن".

7 ـ اي كەلگەندە 359 ـ لۇي اسكەري تىڭ يگەرۋ ەستەلىك سارايىن ەكسكۋرسيالاۋشىلار كۇنىنە ورتاشا ەسەپپەن 2000 ادام ـ رەتكە جەتتى. "وتانشىلدىق تاربيە بازاسى رەتىندە، بۇدان كەيىن ٴبىز تاريحي حيكايالاردى، قىزىل حيكايالاردى مۇراجايىمەن، ناقتى زاتتىق كورمە بۇيىمدارىمەن بىرلەستىرىپ، بالالاردىڭ زەيىن سىناۋ جارىسى، زەرتتەۋ ـ ۇيرەنۋ سياقتى الۋان فورمامەن قىزىل مادەنيەت تۋرالى تانىمدارى مەن تۇسىنىكتەرىن تەرەڭدەتۋىنە مۇمكىندىك جاساپ، وتانشىلدىق رۋحتى ساناعا سىڭىرىپ، جۇرەككە ۇيالاتامىز، سونداي ـ اق اناعۇرلىم كوپ جاستاردى ەسكەرتكىش سارايىنا كەلۋگە باۋرايمىز"، ـ دەيدى ەسكەرتكىش سارايىنىڭ باستىعى نيك ۋي.

(ٴتىلشى يىن لۋ، قاتىناسقان تىلشىلەر ٴابيبا، ليۋ مىڭمىڭ، ۋاڭ جيڭجيڭ، لي لي، ەرىكتى ٴتىلشى جاڭ يۋان)